

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL DERSLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

The Attitudes of University Students Concerning Foreign Language Courses

Hasan Basri MEMDUHOĞLU¹

İshak KOZİKOĞLU²

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite birinci ve ikinci sınıfa devam eden öğrencilerin ortak zorunlu ders olarak okutulan İngilizce I ve İngilizce II derslerine yönelik tutumlarını bazı değişkenler açısından incelemektir. Araştırma, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinde birinci ve ikinci sınıflarda öğrenim gören toplam 300 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, Gömleksiz (2003) tarafından geliştirilen “İngilizce Duyuşsal Alana İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, betimleyici istatistiklerden (frekans ve yüzdelik hesaplama) yararlanılmış ve öğrencilerin cinsiyet, öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm, mezun oldukları lise türü, sınıf düzeyi ile İngilizce dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkileri çözümlmek için ise t-testi ve varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin İngilizceye yönelik tutumlarının olumlu olduğu; öğrencilerin tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm ve mezun oldukları lise türüne göre .05 anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil eğitimi, İngilizce, tutum

Abstract

The aim of this study is to analyze attitudes of first and second year students towards “English I” and “English II” courses as a common compulsory course in terms of some variables. The study was carried out with 300 first and second year

¹ Doç. Dr.; Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Van, hasanbasri@yyu.edu.tr

² Araş. Gör.; Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Van, ishakkozikoglu@hotmail.com

students in Faculty of Education at Yüzüncü Yıl University. Data of the research was collected by using "Attitude Scale on Affective Domain in English Classes" developed by Gömleksiz (2003). In the analysis of data collected, descriptive statistics (frequency and percentages) were benefited; t-test and variance analysis (ANOVA) were used to analyze the relations among the students' attitudes towards English course and gender, grade level, department, type of school. As a result of the research, it was found that attitude of the students towards English is positive and doesn't change in terms of gender, grade level, department and type of school they graduated at .05 significance level.

Key Words: Foreign language education, English, attitude

GİRİŞ

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de yabancı dil öğretimine önem verilmektedir. Türkiye, Avrupa Birliği üyeliğine aday ve bu bağlamda uluslararası ilişkilere ve işbirliğine önem veren bir ülke olarak diplomatik, bilimsel, ekonomik ve diğer alanlarda uluslararası ilişkilerini geliştirebilmek için yabancı dil bilen insanlara büyük ihtiyaç duymaktadır. Bireysel anlamda da insanlar çağın gelişmelerine ayak uydurabilmek ve sosyal ilişkilerini geliştirebilmek için sosyal, eğitim ve iş hayatında son derece önem arz eden en az bir yabancı dili öğrenmeye gereksinim duymaktadır. Günümüzde Türkiye'de, bir yandan yabancı dil bilen nitelikli insan gücüne olan gereksinimin gün geçtikçe artması, diğer yandan gelişen teknolojik araçlarla birlikte tüm dünyaya yayılan bilginin miktarı ve çeşidinin artması, küresel bir iletişim dili olan İngilizce öncelikli olmak üzere en az bir ya da daha fazla yabancı dil öğretimini örgün eğitimin her aşamasında zorunlu hale getirmeyi gerekli kılmıştır (Çimen, 2011; Tok, 2010). Yüksek öğretim kurumlarında, 1983 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nda yabancı dil öğretimi ele alınmış ve bütün üniversitelerde zorunlu hale getirilmiştir. Böylece genel olarak üniversitelerin birinci

veya ikinci sınıflarında ortak zorunlu ders olarak İngilizce I ve İngilizce II dersleri okutulmaktadır (Aydoslu, 2005).

Yabancı Dil Eğitimi ve Tutum İlişkisi

Ülkemizde yabancı dil öğretimi için harcanan emek, zaman ve paraya karşılık gelinen nokta yeterli değildir. Eğitimin ilk kademesinden başlanarak yüksek öğretim kurumlarında da yabancı dil derslerine devam eden öğrencilerin dile yönelik başarı ve performansları oldukça düşüktür. Bu durum ülkemizde verilen yabancı dil eğitiminin niteliğinin istenilen veya olması gereken noktada olmadığını göstermektedir. Yabancı dil eğitiminde istenilen başarıyı sağlamak için eğitimcilere, öğrencilere ve özellikle program geliştirme uzmanlarına büyük sorumluluk düşmektedir. Öğrencilerin yabancı dil derslerine ilişkin olumlu duygu geliştirmek için eğitim programları öğrencilerin neyi öğrenmek istedikleri doğrultusunda şekillenmelidir (Aydoslu, 2005; Demirel, 2004).

Öğrencilerin İngilizceye karşı tutumlarının belirlenebilmesi için öncelikle tutum kavramının tanımının iyi yapılması gerekmektedir. Tutumun literatürde birçok tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlardan yola çıkarak tutum genel olarak duygu, düşünce ve eylem boyutları olan ve davranışları etkileyen, davranışlara yön veren bir eğilim olarak tanımlanabilir (Kılıç, 2009).

Her birey, geçmişte yaşamış olduğu tecrübeler, psikolojik ve biyolojik yapısı, maruz kaldığı hayat koşulları bakımından farklılıklar gösterir ve bu farklılıklar eğitimde yabancı dil kazanımını ve başarısını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir. Bu yüzden daha yetkin bir eğitim verebilmek için yabancı dile yönelik tutum gibi bireysel farklılıklar dikkate alınmalı ve bu doğrultuda bir dil politikası

oluşturulmalıdır (Çimen, 2011). Çünkü bir dilde başarı yalnızca zihinsel kapasiteye değil, aynı zamanda öğrenenin dil öğrenimine yönelik tutumuna da bağlıdır. Bu nedenle, dil öğrenimi yalnızca akademik olgu olarak değil, sosyal ve psikolojik bir olgu olarak da görülmelidir (Alzwari, Pour-Mohammadi ve Abidin, 2012).

Tutum; dil öğrenimi, kazanımı, seçimi ve farklı alanlarda dili kullanırken olumludan olumsuzu veya tam tersi şekilde değişebilir. Böylece tutum, yabancı dil politikasında başarı şansı elde etmede ve belirli bir dilin gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Mamun, Rahman ve Rahman, Hossain, 2012). Noursi (2013) yabancı dil öğrenmeye yönelik tutumu öğrenenin algı, anlayış, inanç ve deneyimleri olarak tanımlamıştır. Tutum, özellikle yabancı dil öğrenme sürecinde en etkili faktörlerden biridir ve başarı ile arasında sıkı bir ilişki vardır. Öğrenenin öğreneceği dile, kültüre yönelik olumlu tutum geliştirmesi başarıya götürürken, olumsuz tutum geliştirmesi başarısızlığa sebep olmaktadır. Aynı şekilde, tutum başarıyı etkilediği gibi başarı da tutumu etkileyebilir. Örneğin, yabancı dil öğrenme sürecinde öğrenci başarılı ise olumlu tutum sergileyebilir veya başarısızsa olumsuz tutum gösterebilir. Öğrencilerin tutumunun başarı üzerinde etkisine ilişkin birçok çalışma yapılmıştır (Ellis, 1994; Gardner ve Lambert, 1972; Noursi, 2013). Karahan (2007) yaptığı çalışmada, dile karşı olumlu tutumun öğrenenin dil öğrenmeye yönelik olumlu yönelim göstermesini sağladığını belirtmiştir. Yabancı dil öğretiminde, dil öğretimini kolaylaştırmak için yabancı dil öğrenmeye ilişkin öğrencilerin güdülenmelerini ve pozitif yönde tutum geliştirmelerini sağlamak gerekir; çünkü öğrenen dili sevmediği, dili öğrenmek istemediği, dili öğrenmenin onun ilerki yaşamında büyük fayda sağlayacağını

içselleştirmediği sürece diğer bileşenlerin en iyi olması durumunda bile başarı sağlanamaz (Gürel, 1986).

Tutum, birçok psikolojik durum gibi doğrudan gözlenemeyen fakat sözel ifadeler veya davranışlarla yordanabilen bir değişken olduğu için davranışların tutumları içermesi yani tutumların davranışlar üzerinde etkisi olan bir değişken olması tutumların ölçülmesini önemli kılmaktadır (Kılıç, 2009). Bir dilin sert, hoş, zor, kolay, evrensel, yerel, saygın veya bölgesel olduğuna dair değerlendirmeler dile karşı oluşan farklı tutumlardan kaynaklanır. Bu yüzden, tutum deneyimlerden etkilendiği için tutum değişikliği önemli bir kavramdır. Dile yönelik hem olumlu hem de olumsuz duygular beslenebilir (Hohenthal, 2003; Akt: Mamun, Rahman ve Rahman, Hossain, 2012).

Literatürde yapılan çalışmalardan hareketle denilebilir ki öğretmen ve öğrencinin olduğu öğrenme ortamında mutlaka duygulara yer vardır. Bir eğitim programının başarılı olabilmesi için öğrencilerin o ders hakkındaki duyguları, düşünceleri, ilgi ve istekleri, o derse ilişkin tutumları hakkında bilgi sahibi olmak son derece önem arz etmektedir, dolayısıyla, sadece bilişsel özelliklere değil duyuşsal özelliklere de önem verilmelidir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin ortak zorunlu ders olarak okutulan İngilizce I ve İngilizce II derslerine yönelik tutumunu incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1- Üniversite 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin İngilizce I ve İngilizce II derslerine yönelik tutumu nasıldır?

2- Öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumu; “cinsiyet”, “öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm”, “mezun oldukları lise

türü”, “sınıf düzeyi” değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yapılan araştırmalar öğrencilerin akademik başarıları üzerinde duyuşsal özelliklerin önemli derecede etkisi olduğunu göstermektedir. Bu araştırma, katılımcıların duyuşsal özellikleri ve İngilizce dersine yönelik tutumlarını saptayarak alana yönelik eğitim programlarının geliştirilip daha etkili hale getirilme konusunda katkı sağlama potansiyeli bakımından önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel tarama modelindedir. Tarama modelleri bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçladığı için (Karasar, 2006) bu araştırmanın amacına uygun bir modeldir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Yüzüncü Yıl Üniversitesi 2012-2013 akademik dönemi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 1. ve 2. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenciler ortak zorunlu ders olarak okutulan İngilizce I ve İngilizce II derslerini birinci sınıfta almaktadır, dolayısıyla bu dersi almakta olan ve yeni almış öğrenciler üzerinde bu çalışmayı gerçekleştirmek amacıyla evren 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Evreni temsilen, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2012-2013 akademik döneminde öğrenim gören 1. ve 2. sınıftan 300 öğrenci orantısız tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Sınıf öğretmenliği, ilköğretim matematik öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği,

bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi, resim öğretmenliği, müzik öğretmenliği, tarih öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, biyoloji öğretmenliği ve kimya öğretmenliği anabilim dallarından eşit sayıda (25) öğrenci alınarak örneklem belirlenmiştir. Öğrencilerin kişisel değişkenlere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Öğrencilerin kişisel değişkenlere göre dağılımı

Demografik Özellik	Kategori	Sayı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	154	51,3
	Kadın	146	48,7
Sınıf Düzeyi	1. sınıf	132	44,0
	2. sınıf	168	56,0
Anabilim Dalı/Bölüm	Sınıf öğretmenliği	25	8,3
	İlköğretim matematik öğretmenliği	25	8,3
	Sosyal bilgiler öğretmenliği	25	8,3
	Fen bilgisi öğretmenliği	25	8,3
	Okul öncesi öğretmenliği	25	8,3
	Böte	25	8,3
	Resim öğretmenliği	25	8,3
	Müzik öğretmenliği	25	8,3
	Tarih öğretmenliği	25	8,3
	Türkçe öğretmenliği	25	8,3
	Biyoloji öğretmenliği	25	8,3
	Kimya öğretmenliği	25	8,3
	Mezun Olduğu Lise Türü	Genel lise	207
Anadolu ve Fen Lisesi		65	21,7
Meslek ve Teknik Lise		28	9,3

Tablo 1 verilerine göre, araştırmaya katılan öğrencilerin 154’ü erkek, 146’sı kadındır. Katılımcıların 132’si birinci, 168’i ise ikinci sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 207’si genel lise, 65’i Anadolu ve fen lisesi, 28’i ise meslek ve teknik lise mezunudur.

Verilerin Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Gömleksiz (2003) tarafından geliştirilen “İngilizce Duyuşsal Alana İlişkin Tutum Ölçeği” araştırmacıdan izin alınarak kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır: Kişisel bilgiler ve İngilizce dersine ilişkin görüş ve düşünceler. İlk bölümde katılımcıların cinsiyeti, öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm, mezun oldukları lise türü ve sınıf düzeyi hakkında bilgi toplamak için kişisel değişkenlerden oluşturulmuştur. İkinci bölüm ise öğrenci görüşlerini belirlemek için 38’i olumlu, 18’i olumsuz toplam 56 tutum cümlelerini içermektedir. Gömleksiz’in (2003) çalışmasında ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.95 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha değeri 0.93 olarak hesaplanmıştır. Bu veriler ölçe aracının güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, betimleyici istatistiklerden (frekans ve yüzdeler hesaplama) yararlanılmış ve öğrencilerin cinsiyet, öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm, mezun oldukları lise türü, sınıf düzeyi ile İngilizce dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkileri çözümlmek için ise T-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Öğrencilerin İngilizceye yönelik genel tutum düzeyini belirlemek için tutum puanlarının ortalamasının ölçeekteki madde sayısına oranla aritmetik ortalaması alınmıştır. Tutum düzeylerini sınıflamak için: “1 - 1,79 arası hiç, 1,80 - 2,59 arası düşük, 2,60 - 3,39

arası orta, 3,40 - 4,19 arası yüksek, 4,20 – 5,00 arası çok yüksek” şeklinde bir derecelendirme kullanılmıştır.

BULGULAR

Eğitim fakültesi öğrencilerinin İngilizceye yönelik tutum düzeyleriyle ilgili toplam ve ortalama puana bakıldığında ($\bar{X} = 3,43 / 192,26$), öğrencilerin İngilizceye yönelik yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin İngilizceye karşı tutumlarının kişisel değişkenlere göre değişip değişmediğine yönelik analizler için bakılan Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre puanlar normal dağılım gösterdiğinden ($p > 0.05$) analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin İngilizceye yönelik tutum ölçümlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik bağımsız örneklem T-testi sonuçları tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. İngilizceye yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre T-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	146	194,7105	39,6	298	1.108	.269
Erkek	154	189,9444	34,8			

Tablo 2 bulgularına göre, katılımcıların İngilizceye yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($t_{(298)} = 1.108, p > .05$). Bu bulgu, cinsiyetin İngilizceye yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Kadın öğrencilerin İngilizceye ilişkin tutumları ($\bar{X} = 194,71$), erkek öğrencilere ($\bar{X} =$

189,94) oranla daha olumlu olmakla birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tutum ölçeği puanlarının öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre betimsel istatistikleri tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3. İngilizceye yönelik tutum ölçeği puanlarının mezun oldukları lise türüne göre betimsel istatistikleri

Lise Türü	N	\bar{X}	SS
Genel Lise	207	189,71	39,18
Anadolu ve Fen Lisesi	65	198,13	30,97
Mesleki ve Teknik Lise	28	197,48	34,90
Toplam	300	192,26	37,25

Tablo 3'e göre, anadolu ve fen lisesi mezunlarının ($\bar{X} = 198,13$) İngilizceye yönelik tutumu diğer lise türlerine göre daha olumludur. Anadolu ve fen lisesi mezunlarının tutum puanları, diğer lise mezunlarına oranla daha yüksek olmakla beraber, mesleki ve teknik lise mezunlarının ($\bar{X} = 197,48$) tutum puanları ile birbirine yakındır. En düşük tutum düzeyine sahip öğrenciler ise genel lise ($\bar{X} = 189,71$) mezunları olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların İngilizceye yönelik tutum ölçümlerinin “mezun oldukları lise türü” değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek faktörlü varyans analizi (Anova) testi sonuçları ise Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. İngilizceye yönelik tutum ölçeği puanlarının mezun oldukları lise türüne göre Anova testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	4349,691	2	2174,846	1,573	,209
Gruplarıçi	410657,050	297	1382,684		
Toplam	415006,741	299			

Tablo 4' teki analiz sonuçlarına göre, katılımcıların İngilizceye yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F(2, 297) = 1,573, p > .05$). Öğrencilerin genel tutumları, mezun oldukları lise türüne bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Bu bulgu, mezun oldukları lise türünün İngilizceye yönelik tutum üzerinde etkili bir değişken olmadığını göstermektedir.

Tutum ölçeği puanlarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre betimsel istatistikleri tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5. Tutum ölçeği puanlarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre betimsel istatistikleri

Anabilim Dalı/Bölüm	N		SS
Sınıf Öğretmenliği	25	186,6800	37,16486
Türkçe Öğretmenliği	25	174,5018	44,60415
Okul Öncesi Öğretmenliği	25	193,9293	37,10970
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	25	187,8671	41,24534
Fen Bilgisi Öğretmenliği	25	192,8145	35,27125
Müzik Öğretmenliği	25	205,5336	37,97724
Resim Öğretmenliği	25	185,5509	30,68944
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	25	177,7200	35,64819
Böte	25	193,9195	32,61372
Tarih Öğretmenliği	25	196,1032	34,35776
Biyoloji Öğretmenliği	25	208,0599	36,82214
Kimya Öğretmenliği	25	204,4872	32,78754
Toplam	300	192,2639	37,25564

Tablo 5 verilerine göre; biyoloji öğretmenliği, müzik öğretmenliği, kimya öğretmenliği, tarih öğretmenliği, böte, fen bilgisi öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin tutum puanları

tüm anabilim dallarının ortalama tutum puanlarından yüksektir. İngilizceye yönelik en olumlu tutuma sahip öğrenciler biyoloji öğretmenliği ($\bar{X} = 208,05$) ve müzik öğretmenliği ($\bar{X} = 205,53$) öğrencileridir. Okul öncesi öğretmenliği ($\bar{X} = 193,92$), fen bilgisi öğretmenliği ($\bar{X} = 192,81$), böte ($\bar{X} = 193,91$) ve tarih öğretmenliği ($\bar{X} = 196,10$) öğrencilerinin tutum düzeyleri benzerdir ve sınıf, Türkçe, sosyal bilgiler, resim, ilköğretim matematik anabilim dalları öğrencilerine göre tutumları daha olumludur. En düşük tutum düzeyine sahip öğrenciler ise Türkçe öğretmenliği ($\bar{X} = 174,50$) öğrencileri olarak belirlenmiştir.

Anabilim dalı/Bölüm sayısının fazla olmasından dolayı araştırma bulgularını daha anlaşılır ve sistematik kılmak için anabilim dalları sözel ağırlıklı, eşit ağırlıklı, sayısal ağırlıklı ve güzel sanatlar olarak birleştirilerek sınıflandırılıp analiz edilmiştir. Bu üst sınıflama altında, eğitim fakültesi öğrencilerinin İngilizceye yönelik tutum düzeylerinin öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek faktörlü varyans analizi (Anova) sonuçları Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo 6. İngilizceye yönelik tutum ölçeği puanlarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre Anova sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplararası	4277,040	3	1425,680	1,027	,381
Gruplarıçi	410729,701	296	1387,600		
Toplam	415006,741	299			

Tablo 6' daki analiz sonuçlarına göre, katılımcıların İngilizceye yönelik tutumları öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F_{(3, 296)} = 1,027, p > .05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin genel tutumları, öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Katılımcıların İngilizceye yönelik tutum ölçümlerinin sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik bağımsız örneklem T-testi sonuçları tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 7. İngilizceye yönelik tutum ölçeği puanlarının sınıf düzeyine göre T-testi sonuçları

Sınıf düzeyi	N	\bar{X}	S	sd	t	p
1.Sınıf	132	189,5032	39,5	298	-1.138	.256
2.Sınıf	168	194,4330	35,3			

Tablo 7 bulgularına göre, katılımcıların İngilizceye yönelik tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($t_{(298)} = -1.138, p > .05$). 2. sınıf öğrencilerinin İngilizceye ilişkin tutumları ($\bar{X} = 194,43$), 1. sınıf öğrencilerine ($\bar{X} = 189,50$) göre daha olumlu olmakla birlikte istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur. Bu bulgu, sınıf düzeyinin İngilizceye yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

TARTIŞMA

Genel olarak değerlendirildiğinde araştırmaya katılan katılımcıların İngilizceye yönelik tutum düzeyi yüksektir. Başka bir deyişle, öğrenciler İngilizceye yönelik olumlu bir tutuma sahiptirler. Bu bulgu literatürde yapılan benzer çalışmalarla örtüşmektedir. Literatürde

öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yürütülen çalışmalarda (Aydoslu, 2005; Çetinkaya, 2009; Genç ve Aksu, 2004; Tok, 2010) genel olarak öğrencilerin İngilizce dersine karşı duyuşsal tutumlarının olumlu düzeyde olduğu saptanmıştır. Ayrıca, Mamun, Rahman ve Rahman, Hossain (2012) Bangladeş’de Khulna Üniversitesinde ve Noursi (2013) Birleşik Arap Emirliklerinde yaptıkları çalışmalarda benzer sonuçlara varmışlardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin İngilizceye yönelik olumlu tutum sergilemesi İngilizceyi sevdiklerini göstermektedir. Küreselleşme ile birlikte ortak bir dile duyulan ihtiyaçtan dolayı öğrencilerin İngilizcenin önemini kavradıkları, gelecekteki çalışmalarında İngilizceye ihtiyaç duyacakları ve İngilizcede ilerlemenin gelecekleri için önemli olduğunun farkına vardıkları görülmektedir.

Araştırmada, kadın öğrencilerin İngilizceye ilişkin tutumlarının erkek öğrencilere oranla biraz daha olumlu olmakla beraber istatistiksel olarak anlamlı fark olmaması, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere nispeten dile daha yatkın ve istekli olduğunu göstermektedir. Türkiye’de İngilizce öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören kadın sayısının erkek sayısına oranla daha fazla olması bu görüşü destekler niteliktedir. Literatürde yapılan araştırmalarda da genel olarak benzer sonuçlar çıkmıştır. Literatürde yapılan birçok çalışmada (Çimen, 2011; Mamun, Rahman ve Rahman, Hossain, 2012; Tok, 2010) kadınların tutumlarının erkeklere göre daha olumlu olmakla birlikte duyuşsal tutumların cinsiyete göre değişmediği ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalardan farklı olarak, Aydoslu (2005) yaptığı tez çalışmasında tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterdiğini ve kadınların tutumlarının daha olumlu olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öte

yandan, Genç ve Kaya (2011) yaptığı çalışmasında erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırma sonuçları, cinsiyetin İngilizceye yönelik tutum üzerinde ayırt edici bir değişken olmadığını göstermektedir.

Araştırma bulgularında, katılımcıların tutumlarının mezun oldukları lise türüne anlamlı fark göstermediği; anadolu ve fen lisesi mezunlarının tutumlarının daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Literatürdeki benzer araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Aydoslu (2005) tez araştırmasında genel lise mezunlarının tutum puanlarının diğer lise türlerinin mezunlarına oranla daha düşük olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırmanın bulgularından farklı olarak en düşük tutum puanlarına teknik lise mezunları sahip olmuştur. Benzer şekilde, Çimen (2011) tez çalışmasında anadolu ve süper lise mezunlarının tutumlarının genel ve meslek lisesi mezunlarına göre daha olumlu olduğu ve fen lisesi mezunlarının tutum puanlarının yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Türkiye’de fen ve anadolu lisesi gibi kurumlarda İngilizce eğitimi ağırlıklı olarak verilmektedir ve bu kurumlarda İngilizce eğitim olanakları, verilen eğitimin kalitesi daha iyi düzeydedir. Dolayısıyla, öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce İngilizce bilgisine sahip olmaları ve iyi bir eğitim almış olmaları İngilizceye yönelik olumlu tutum geliştirmelerine sebep olduğu söylenebilir. İnsan başarılı olduğu veya bilgi sahibi olduğu bir derse karşı olumlu tutum beslerken yetersiz olduğu bir derse karşı olumsuz tutum geliştirebilir. Genel lise mezunlarının tutum düzeylerinin daha düşük olması İngilizce bilgi düzeylerinin düşük olmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Literatürdeki çalışmalardan farklı olarak, teknik lise ve meslek lisesi mezunlarının tutum puanlarının

yüksek çıkması katılımcıların bireysel farklılıklarından ve geçmiş yaşantılarından kaynaklanmış olabilir.

Araştırma bulgularına göre tutum katılımcıların öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Biyoloji öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin en yüksek tutuma sahip olduğu ortaya çıkmıştır ve Tok (2010) da aynı şekilde en çok biyoloji öğrencilerinin İngilizceye karşı istekli olduğunu gözlemlemiştir. En düşük duyuşsal tutumun müzik öğretmenliği öğrencilerinin olduğu Aydoslu'nun (2005) çalışmasından farklı olarak bu çalışmada, müzik öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin tutum puanları yüksektir. En düşük tutum düzeyine sahip öğrenciler ise Türkçe öğretmenliği öğrencileridir. Dilci olmalarına rağmen İngilizceyi çok fazla sevmedikleri veya önemsemedikleri ortaya çıkmıştır. Farklı anabilim dalı/bölüm öğrencilerinin görece farklı tutum düzeylerine sahip olmakla birlikte anlamlı farklılık göstermedikleri, öğrencilerin öğrenim gördükleri anabilim dalının/bölümün İngilizceye yönelik tutum üzerinde ayırt edici bir değişken olmadığını ve öğrencilerin tümünün benzer tutumlara sahip olduğunu göstermektedir.

2.sınıf öğrencilerinin 1.sınıf öğrencilerine göre tutumu daha olumlu olmakla beraber sınıf düzeyi değişkenin tutum üzerinde etkili bir değişken olmadığı ortaya çıkmıştır, çünkü katılımcıların tutum puanları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu da öğrenme sürecinde geçen sürenin öğrencilerin tutumları üzerinde pek bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu çalışmada 2.sınıf öğrencilerinin tutum puanları daha yüksek çıkarken Mamun, Rahman ve Rahman, Hossain (2012) 1.sınıf öğrencilerinin tutumunun fark yaratacak şekilde olmasa da 2.sınıf öğrencilerine göre biraz yüksek olduğunu ortaya

çıkarmışlardır. Bu araştırmada 2.sınıf öğrencilerin tutumunun daha olumlu olması birinci sınıftan sonra İngilizceye yönelik yaşadıkları deneyimlerden kaynaklandığı söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bir dilde başarı elde etmek sadece bilişsel süreçlere göre değil, aynı zamanda öğrenenin dil öğrenimine yönelik tutumuna da bağlıdır. Bu sebeple öğrencilerin tutum düzeylerini belirlemek daha sağlıklı eğitim programları oluşturmak açısından önemlidir.

Katılımcıların İngilizceye yönelik tutumları yüksek düzeyde çıkmıştır. Yani öğrenciler İngilizceye yönelik olumlu tutum sergilemektedir ve İngilizceyi önemsemektedirler. Ayrıca bu sonuç, öğrencilerin günümüzde İngilizcenin küresel önemine ilişkin farkındalığını göstermektedir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin tutumları cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri anabilim dalı/bölüm, mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre değişmemektedir.

Kadın öğrencilerin İngilizce öğrenmeye karşı erkek öğrencilere göre nispeten daha istekli olduğu ve İngilizceye yönelik tutumları erkek öğrencilere oranla görece daha olumlu olmakla beraber cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. 2.sınıfların tutum puanları 1.sınıflara göre az da olsa yüksek olmakla birlikte sınıf düzeyine göre tutum anlamlı farklılık göstermemektedir. Anadolu ve fen lisesi öğrencilerinin tutum puanları en yüksek çıkarken genel lise mezunlarının diğerlerine göre tutum puanları daha düşüktür. Bunun üzerinde anadolu ve fen liselerinde verilen eğitimin iyi olmasından dolayı öğrencilerin İngilizce bilgi düzeylerinin yüksek olması etkili olduğu söylenebilir. En yüksek tutum puanına sahip öğrenciler biyoloji öğretmenliği anabilim dalı öğrencileri çıkarken en düşük tutum puanına sahip öğrenciler Türkçe öğretmenliği anabilim dalı öğrencileridir. Bu

farklılıkların temelinde bireysel farklılıklar ve geçmiş yaşantılar olduğu söylenebilir. Bu araştırmada elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlardan hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- ✓ İngilizce eğitim programlarının niteliğini artırmak amacıyla öğrenci tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmalı ve bu sonuçlar dikkate alınmalıdır.
- ✓ Bu çalışmada çeşitli değişkenler ile ilişkisine bakılarak tutum üzerinde durulmuştur. İleriki çalışmalarda evren ve örneklem genişletilerek tutum ve dil başarısı arasındaki ilişki incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Alzwari, H., Pour-Mohammadi, M., Abidin, M. J. Z. (2012). Efl students' attitudes towards learning English language: the case of Libyan secondary school students. *Asian Social Science*, 8 (2).
- Aydoslu, U. (2005). *Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Süleyman Demirel Üniversitesi, Program Geliştirme ve Öğretim Anabilim Dalı, Isparta.
- Çetinkaya, Y. B. (2009). Language of others: Efl students' perception of and attitude towards English. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (1), 109–120.
- Çimen, S. (2011). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İngilizceye Yönelik Tutum, İngilizce Kaygısı ve Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Demirel, Ö.(2004). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ellis, R. (1994). *The Study Of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Gardner, R. C., Lambert, W. E. (1972). *Attitudes And Motivation In Second Language Learning*. Rowley, Newbury House.
- Genç, G., Aksu, B. M. (2004). *İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin İngilizce Derslerine İlişkin Tutumları*. XIII. Ulusal Eğitim

Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

- Genç, G., Kaya, A. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı dil derslerine yönelik tutumları ile yabancı dil akademik başarıları arasındaki ilişki. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (26), 19-31.
- Gömleksiz, M. N.(2003). İngilizce duyuşsal alana ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 215-226.
- Gürel, H. (1986). *Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenme Başarısı ile Öğrencilerin Akademik Benlik tasarımları ve Tutumları Arasındaki İlişki (Doktora Tezi)*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karahan, F. (2007). Language attitudes of Turkish students towards the English language and its use in Turkish context. *Journal Arts and Science*, 73-87.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, E. (2009). *Öğretmen ve Yöneticilerin İngilizceye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mamun, A., Rahman, M., Rahman, R. M., Hossain, A. (2012). Students' attitudes towards English: the case of life science school of Khulna university. *International Review of Social Sciences and Humanities*, 3 (1), 200-209.
- Noursi, O. (2013). Attitude towards learning English: the case of the uae technological high school. *Educational Research*, 4(1), 21-30.
- Tok, H. (2010). Üniversite öğrencilerinin İngilizce dersine ilişkin duyuşsal tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 185, 90-109.